

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA
mint felülvizsgálati bíróság
Pfv.IV.21.072/2011/4.szám

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Molnár Imre szabadalmi ügyvivő és a dr. Tóth K. József ügyvéd által képviselt kérelmezőnek a dr. Bacher Gusztáv ügyvéd és a Frankné dr. Machytka Daisy szabadalmi ügyvivő által képviselt ellenérdekű fél ellen a Magyar Szabadalmi Hivatal szabadalmi oltalmát korlátozó határozatának megváltoztatása iránt a Fővárosi Bíróság előtt 3.Pk.21.347/2009. számon megindított és a Fővárosi Ítéltábla 8.Pkf.26.031/2010/10. számú jogerős végzésével befejezett ügyében az ellenérdekű fél által 25. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem tárgyában - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

v é g z é s t:

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős végzést hatályon kívül helyezi és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

Megállapítja, hogy az ellenérdekű félnek 30.000 (Harmincezer) forint, a kérelmezőnek 10.000 (Tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költsége merült fel.

Ez ellen a végzés ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A kérelmező a jogosultja a .. lajstromszámú „Vérnyomáscsökkentő szerek” című, 2009. március 16-áig átmeneti oltalom alatt álló szabadalomnak, amelynek igénypontjai közül Magyarországon a 4-10. és 12. igénypontok álltak oltalom alatt. Az átmeneti szabadalom alapjául az .. lajstromszámú és 1988. március 23-i elsőbbségű európai szabadalom szolgált. Az ellenérdekű fél az 1994. évi VII. törvény (Sztn.) 25. § b) pontja alkalmazásával a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1969. évi II. törvény (Sztr.) 2. és 3.

§-ai alapján az újdonság és a haladó jelleg hiánya miatt kérte a szabadalom megsemmisítését.

A Magyar Szabadalmi Hivatal (a továbbiakban: MSZH) határozatával a megsemmisítési kérelemnek részben helyt adva, a szabadalmat korlátozott oltalommal, akként tartotta hatályban, hogy a 4., 6., 10. és 12. igénypontokat törölte és a főigényponttá alakított 5. és ezzel összhangban korlátozott 7., 8. és 9. aligénypontokat tartotta érvényben. Az MSZH az eljárásban csatolt iratok alapján megállapította, hogy a törölt igénypontokban foglalt találmányok minden lényeges ismérve az elsőbbség időpontját megelőzően, szóbeli ismertetés formájában bárki számára megismerhetővé vált. A nebivolol SRRR, valamint RSSS konfigurációjú izomerjeinek keveréke, fizikai azonosító adataival együtt az 1987. szeptemberében Guilfordban megtartott bioanalitikai fórumon ismertetésre került. Ezért az érintett igénypontokban foglalt megoldás nem új. A korlátozott oltalommal fenntartott szabadalom igénypontjai ugyanakkor megfeleltek a haladó jelleg követelményének.

A kérelmező és az ellenérdekű fél megváltoztatási kérelme tárgyában eljárt elsőfokú bíróság végzésével az MSZH határozatát hatályon kívül helyezte és a 211.539 lajstromszámú szabadalmat a 4-10. és 12. igénypontok pontosított megfogalmazásával érvényben tartotta, az ellenérdekű fél megváltoztatási kérelmét elutasította és rendelkezett az elsőfokú eljárási költség viseléséről. Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint a csatolt iratok tartalma nem fogadható el újdonságrontónak, mert ezekben a dokumentumokban nem kerültek ismertetésre a szabadalom szerinti találmányok. Tekintettel arra, hogy a tárgyi szabadalom alapjául szolgáló európai szabadalom elsőbbségi napját (1988. március 23.) megelőzően 1987. szeptember 8-11. között Guilfordban megtartott konferenciáról az elsőbbség időpontját követően, 1988. áprilisában kiadott K/6. jelű publikáció a nebivolol kémiai szerkezeti képlete mellett már tartalmazta az újdonságrontó sztereoizomer formák jelölését, az elsőfokú bíróság azt vizsgálta, hogy az előadó által publikálás céljából leadott cikk tartalma megegyezik-e a konferencián előadottakkal. A K/6. jelű publikáció, valamint a konferencián részt vett személyek nyilatkozatainak (K/13. és K/10. jelű iratok), továbbá az egyik résztvevő jegyzeteinek és a konferencián kiosztott előadás kivonatának, valamint az egyéb körülményeknek a mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy nem állapítható meg teljes bizonyossággal, hogy a fórumon nem csak a nebivolol kémiai, hanem a sztereoizomer szerkezeti képlete is ismertetésre került. Az egyéb bizonyítékok (K/3-4., K/7-12, K/15-18, K/20. jelű iratok) értékelése alapján az elsőfokú bíróság - egyezően az MSZH álláspontjával - azt állapította meg, hogy az elsőbbség időpontjában a nyilvánosságra jutott mozaikszerű ismeretek alapján a szakember - kötelező tudását meghaladóan - csak alkotói tevékenység kifejtésével juthatott el a találmányban foglalt

műszaki megoldáshoz, továbbá a kombinációs készítmények előnyösebben elégítik ki a magas vérnyomású betegek gyógyítását. Mivel a tárgyi szabadalom mindhárom találmánya megfelel az Sztr. 2. §-a szerinti újdonság és az Sztr. 3. §-ában foglalt haladó jelleg követelményének, az elsőfokú bíróság az MSZH határozatát a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (Szt.) 115/N. § (5) bekezdésének alkalmazásával az Szt. 85. § (1) bekezdése alapján „hatályon kívül helyezte” és a tárgyi szabadalmat az eredeti igénypontok pontosított megfogalmazásával érvényben tartotta.

Az ellenérdekű fél fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta és rendelkezett a másodfokú eljárási költség viseléséről. A jogerős végzés indokolása szerint az elsőfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdése alapján a bizonyítékok logika szabályainak megfelelő, okszerű mérlegelésével állapította meg, hogy a becsatolt anterioritások egyike sem fogadható el újdonsággrontónak és helyesen értékelte a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a bizonyítatlanságot az ellenérdekű fél terhére. Helytállóan jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az előadáson résztvevők nyilatkozataira és jegyzeteire, valamint az ott kiadott kivonat tartalmára tekintettel nem nyert kétséget kizáróan bizonyítást, hogy az elsőbbség időpontját megelőzően szóbeli előadáson ismertetésre került volna a nebivolol sztereokémiai képlete. Azt is helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az ellentartásokban foglalt ismeretek sem adtak a szakembernek közvetlen útmutatást a találmány szerinti megoldás kidolgozásához, ezért ahhoz az elsőbbség időpontjában a szakember is csak alkotói tevékenység kifejtésével juthatott el, továbbá e kombinációs készítmények előnyösebben elégítik ki a magas vérnyomású betegek gyógyítását. Erre tekintettel a másodfokú bíróság - utalva arra, hogy az elsőfokú bíróság álláspontját részletesen megindokolta - megállapította, hogy helytállóan döntött az elsőfokú bíróság a szabadalom pontosított igénypontokkal való érvényben tartásáról. A fellebbezés ugyanakkor nem hozott fel olyan új érvet, amely az elsőfokú eljárás során elbírálásra nem került és ezáltal az elsőfokú végzés megváltoztatására alapot adott volna. A másodfokú eljárásban csatolt szakvélemény, mint bizonyíték, a Pp. 235. § (1) bekezdése szerint pedig figyelembe nem vehető. Annak sem volt ügydöntő jelentősége, hogy a római bíróság a tárgyi átmeneti szabadalom alapját képező európai szabadalom olasz részét teljes terjedelmében megsemmisítette.

A jogerős végzés ellen az ellenérdekű fél nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése és elsődlegesen - tartalmilag - a kérelmező megváltoztatási kérelmének elutasítása és az MSZH határozata indokolásának a saját megváltoztatási kérelme szerinti megváltoztatása, másodlagosan az első- vagy másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat

hozatalára utasítása érdekében. Felülvizsgálati álláspontja szerint a jogerős végzés a Pp. 221. §-át megsértve nem tett eleget az indokolási kötelezettségnek, valamint a mérlegelés körébe vont adatok megállapításánál és egybevetésénél a Pp. 206. §-ába ütközően, iratellenes és logikailag ellentmondó következtetéseket vont le. A jogerős végzés nem ismertette a fellebbezésében az elsőfokú végzés jogszabálysértő voltának alátámasztására előadott érveit és emiatt a másodfokú eljárásban csatolt bizonyítékait, amelyek mellőzésének indokát sem adta. Az elsőfokú végzés jogszabálysértő voltára való hivatkozás miatt, csupán általánosságban a Pp. 235. §-ra történő utalás ugyanis nem elegendő. A fellebbezésében kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság az elsőfokú eljárás szabályait megsértve nem tett maradéktalanul eleget a Pp. 3. § (3) bekezdésének megfelelően a bizonyításra szoruló konkrét tényekre vonatkozó tájékoztatási kötelezettségének. Ezért került abba a helyzetbe, hogy az első fokon eljáró szaktanács - sztereokémiának a konferencián elhangzott előadásban betöltött szerepére vonatkozó - szakismeretében bízva nem csatolta be a fellebbezéshez benyújtott szakvéleményt és nem indítványozhatta a szakértő kirendelését. Így az elsőfokú végzésben említett további bizonyításra szoruló tények tekintetében nem tudott a bizonyítási kötelezettségének eleget tenni. A jogerős végzés nem ismertette azt sem, hogy az MSZH határozatban és az elsőfokú végzésben foglalt, egymással ellentétes szakmai megállapításokra tekintettel a másodfokú eljárásban szakértő kirendelését indítványozta és a bizonyítási indítvány elutasításának indokát sem adta. A másodfokú eljárásban csatolt bizonyítékokkal ugyanis igazolni kívánta: a sztereokémiai képlet ismertetése nélkül a konferencián elhangzott előadás anyaga értékelhetetlen; a nyilvánosságra jutást megállapító - elsőfokú eljárásban már becsatolt - angol ítélet az előadó mely diáira és cikktervezetére hivatkozott; eltérően az elsőfokú végzésben kifejtettektől a szakember az elsőbbség napja előtt rendelkezésre álló ismeretek alapján milyen módon eljárva juthatott a találmány szerinti megoldáshoz. Az eljáró bíróságok iratellenesen és logikailag ellentmondó módon értékelték a bizonyítékokat annak megállapításával, hogy a neviolol sztereokémiai szerkezete az elsőbbség időpontja előtt nem került ismertetésre és tévesen jutottak arra az álláspontra, hogy az egyéb anterioritások a feltalálói tevékenység hiányát nem támasztják alá.

A kérelmező a jogerős végzés hatályában való fenntartását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a kioktatási kötelezettségének eleget tett, az ellenérdekű fél a másodfokú eljárásban csatolt bizonyítékait az elsőfokú eljárásban is előadhatta volna. Ezen túlmenően az ellenérdekű fél által a másodfokú eljárásban indítványozott szakértői bizonyítás fogalmilag is alkalmatlan annak igazolására, hogy több mint 20 évvel ezelőtt egy szóbeli előadáson mi hangzott el. Az eljáró bíróságok okszerűen jutottak arra az álláspontra, hogy az ellenérdekű fél nem tudta

bizonyítani, hogy az elsőbbség időpontja előtt a konferencián a nebivolol addigi ismerettől eltérő, sztereokémiai szerkezetére vonatkozó képlete ténylegesen ismertetésre került. Az ellenérdekű fél lényegében azt kívánta szakértővel bizonyítani, hogy a konferencián elhangzott előadásnak csak úgy volt értelme, ha az újdonságot hordozó sztereokémiai képlet ismertetésre került. Ehhez képest, amint azt az elsőfokú bíróság is megállapította, az előadás lényeges tartalma a mérési módszerre és a mérési körülményekre vonatkozott, amelyet a mért anyagra vonatkozó konkrét információk nélkül is lehetséges ismertetni. Az ellenérdekű fél figyelmen kívül hagyta azt is, amire az elsőfokú bíróság is rámutatott, hogy a nebivolol elnevezés az elsőbbség időpontja után tartalmilag változott.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos.

Helytállóan hivatkozott arra az ellenérdekű fél, hogy a másodfokú bíróság a Pp. 221. § (1) bekezdését megsértve nem tett eleget az indokolási kötelezettségének és lényegében a fellebbezést nem bírálta el. A másodfokú bíróság iratellenesen állapította meg, hogy a fellebbezés nem hozott fel olyan új érvet, amely az elsőfokú eljárás során nem került elbírálásra, és teljesen figyelmen kívül hagyta, hogy az ellenérdekű fél az elsőfokú végzés jogszabálysértő voltának alátámasztására terjesztette elő a másodfokú eljárásban az új bizonyítékait. Ezáltal nem vizsgálta azt sem, hogy a fellebbezésben előadott eljárási szabálysértés az új bizonyítékok előadását megengedhetővé tette-e. A Pp. 235. § (1) bekezdésének második fordulata alapján ugyanis a fellebbezésben új tény állítására, új bizonyíték előadására, vagy az első fokú bíróság által mellőzött bizonyítás lefolytatásának indítványozására akkor is sor kerülhet, ha az az első fokú határozat jogszabálysértő voltának alátámasztására irányul.

Az MSZH és az elsőfokú bíróság eljáró szaktanácsa eltérő szakmai álláspontot foglaltak el abban a kérdésben, hogy Guilfordban - az elsőbbség napja előtt - megrendezett konferencián a „HPLC fluoreszcencia módszer új nebivolol beta-1-andrenoreceptor blokkoló szer meghatározására humán plazmában” címmel megtartott előadás a szakemberek számára értelmezhető volt-e a nebivolol addig nem ismert sztereokémiai szerkezetére vonatkozó képlet ismertetése nélkül. Az MSZH - az ellenérdekű fél érvelését osztva - egyértelműen úgy foglalt állást, hogy egy gyógyszer hatóanyag analitikai meghatározásának tárgyalása szakember számára teljesen értelmetlen a vizsgált ágens egzakt szerkezetének megadása nélkül. Az elsőfokú bíróság a bizonyításra szoruló tényekről a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglaltakra utalással csupán általánosságban oktatta ki a feleket (3.Pk.21.347/2009/9. sz. jegyzőkönyv). Az ellenérdekű fél ezért csak az elsőfokú végzésből ismerhette meg az elsőfokú bíróságnak azt a szakmai álláspontját, hogy az előadás lényeges

tartalma a nebivolol farmakokinetikai tanulmányozása során, annak az emberben és kísérleti állatban való követésére kifejlesztett specifikus és érzékeny mérési rendszer ismertetése volt, az előadás címében szereplő „új” ágens vizsgálatához pedig nem volt szükségszerű a nebivolol sztereoizomerjeinek feltüntetése, továbbá azt is, hogy a konferencián történt nyilvánosságra jutás, valamint az egyéb anterioritások tekintetében a feltalálói tevékenység további bizonyításra szorul. Miután az elsőfokú bíróság nem tett eleget a Pp. 3. § (3) bekezdésének megfelelően a bizonyításra szoruló konkrét tényekre vonatkozó, egyediesített tájékoztatási kötelezettségének (1/2009. (VI. 24.) PK vélemény), az ellenérdekű fél a bizonyítási kötelezettségének nem tudott maradéktalanul eleget tenni. A megfelelő tájékoztatás elmulasztása olyan lényeges eljárási szabálysértés, amely a Pp. 235. § (1) bekezdése alapján az első fokú határozat jogszabálysértő voltának alátámasztására irányuló új bizonyítékok fellebbezésben történő előadását megengedhetővé tette. A másodfokú bíróság ezért a Pp. 235. § (1) bekezdését megsértve zárta el az ellenérdekű felet a további bizonyítástól.

Miután a döntéshez szükséges tények nem állapíthatók meg, a jogerős végzés a felülvizsgálatra nem volt alkalmas. Ezért a Legfelsőbb Bíróság a jogszabálysértő jogerős végzést a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította, valamint a Pp. 275. § (5) bekezdése alapján a felek felülvizsgálati eljárási költségének összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3), (4) és (5) bekezdései szerint, arra is figyelemmel, hogy az ellenérdekű fél a 18.000 forint felülvizsgálati eljárási illetéket lerótt, megállapította, amelynek viseléséről az új határozatot hozó bíróság dönt.

Az új eljárásban a fent kifejtettekre figyelemmel nem mellőzhető az ellenérdekű fél által felajánlott bizonyítás annak megítéléséhez, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően mérlegelte-e a bizonyítékokat, illetve a kifejtett szakmai álláspontja a fellebbezésben foglalt érvek figyelembe vételével helytálló-e. Annak megítélése, hogy a konferencián elhangzott előadás a szakember számára értelmezhető-e a nebivolol sztereoizomerjeinek feltüntetése nélkül, illetve az ellenérdekű fél által megjelölt egyéb, az elsőbbség napját megelőzően nyilvánosságra jutott ismeretek a szakember számára kellő útmutatást adtak-e a találmány szerinti megoldás kidolgozásához, a Pp. 177. § (1) bekezdése alapján olyan különleges szakértelem szükséges, amellyel a bíróság nem rendelkezik. Ezért indokolt az ellenérdekű fél által indítványozott igazságügyi szakértő kirendelése. Amennyiben a másodfokú bíróság úgy ítéli meg, hogy a bizonyítás kiegészítése terjedelménél fogva a másodfokú eljárás kereteit meghaladja, a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján dönthet az

elsőfokú bíróság végzésének hatályon kívül helyezéséről és megfelelő iránymutatással az elsőfokú bíróság újabb eljárás lefolytatására és újabb határozat hozatalára utasításáról.

Budapest, 2011. október 5.

Dr. Mészáros Mátyás sk. a tanács elnöke, Dr. Kovács Zsuzsanna sk. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin sk. bíró

A kiadmány hitelül:

Vné

tisztviselő